

Sygn. akt II KK 12/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Józef Szewczyk

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

sprawy **R. J.**

skazanego z art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie
śródlądowym w zw. z art. 12 k.k. i art. 278 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 16 lutego 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 12 maja 2014 r.,

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w K.

z dnia 15 kwietnia 2014 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 lutego 2008 r., Sąd Rejonowy w K. uznał oskarżonego R. J. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów z art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym w zw. z art. 12 k.k. oraz z art. 278 § 1 k.k. i za to skazał go na karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 laty próby oraz karę grzywny w wysokości 20 stawek dziennych po 30 zł każda.

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 8 lutego 2008 r.

Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2009 r. Sąd Rejonowy zarządził wykonanie wobec R. J. kary łącznej roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem z dnia 1 lutego 2008 r. w sprawie o sygn. akt VII K .../07.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2013, poz. 1247 – dalej: ustawa nowelizująca), skazany pismem z dnia 31 marca 2014 r. wniósł o „rewizję” powyższego wyroku, zmianę kwalifikacji przypisanych mu przestępstw na wykroczenia oraz wymierzenie łagodniejszej kary.

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy na podstawie art. 13 § 1 k.k.w. w zw. z art. 4 § 2 k.k. i art. 50 ust. 1 oraz art. 2 pkt 4 ustawy nowelizującej stwierdził, że kara łączna roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona wobec skazanego wyrokiem tego Sądu z dnia 1 lutego 2008 r., zarządzona postanowieniem z dnia 23 stycznia 2009 r., podlega wykonaniu. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd ten wskazał, że choć część przestępstw objętych przedmiotowym wyrokiem, za które został skazany R. J., stanowi obecnie wykroczenia, to „wobec faktu, iż w postępowaniu tym wymierzona została jedna kara łączna i to ona podlega wykonaniu, brak jest przy uwzględnieniu treści art. 4 § 2 k.k. i art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. oraz wobec rozmiarów orzeczonej w wyroku kary łącznej pozbawienia wolności, podstaw do retrospektywnej analizy prawnej kar jednostkowych objętych prawomocnie karą łączną i możliwości reasumpcji kary w stosunku do zachowań jednostkowych, które zostały objęte tą prawomocną karą łączną w ramach postępowania przewidzianego w art. 4 § 2 k.k. i art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw”.

Na powyższe postanowienie w zakresie jego pkt I zażalenie wniósł obrońca R. J. zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 4 § 2 k.k. i art. 50 ust. 1 oraz art. 2 pkt 4 ustawy nowelizującej, poprzez przyjęcie że przepisy te nie dają podstawy do retrospektywnej analizy prawnej kar jednostkowych wymierzonych skazanemu, objętych następnie karą łączną oraz możliwości reasumpcji wymierzonych kar jednostkowych, które zostały objęte karą łączną. Wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i dokonanie retrospektywnej analizy

prawnokarnej sytuacji skazanego lub uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Postanowieniem z dnia 12 maja 2014 r., Sąd Okręgowy w K., orzekając jednoosobowo, zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy. W uzasadnieniu Sąd stwierdził, że art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej nie ma zastosowania w rozpoznawanej sprawie z uwagi na jasne i precyzyjne brzmienie tego przepisu, mówiącego o zamianie jedynie podlegającej wykonaniu kary pozbawienia wolności, gdy tymczasem w niniejszej sprawie wykonaniu podlega kara łączna orzeczona na podstawie wszystkich kar jednostkowych, w tym kary za czyn pozostający nadal przestępstwem.

Od powyższego postanowienia kasację na korzyść R. J. wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich zarzucając rażące naruszenie art. 30 § 2 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania), polegające na rozpoznaniu zażalenia skazanego R. J. od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 15 kwietnia 2014 r. w przedmiocie zastosowania art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej w postępowaniu wykonawczym przez jednego sędziego, zamiast w postępowaniu rozpoznawczym w składzie trzech sędziów, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą, o której jest mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

W konkluzji skarżący Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest oczywiście zasadna, stąd jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma bowiem skarżący, że w niniejszej sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu.

Nie ulega wątpliwości, że modyfikacja wyroku skazującego na podstawie art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2013, poz. 1247) stanowi akt orzekania o charakterze merytorycznym właściwy dla postępowania rozpoznawczego. Rozstrzygnięcie zatem w kwestiach tam wskazanych nie jest

orzekaniem w sferze prawa wykonawczego, lecz w sferze postępowania jurysdykcyjnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1999 r., I KZP 37/98, OSNKW 1999/3-4/10 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2001 r., V KKN 81/00, LEX nr 51921). Skoro tak, to na postanowienie wydane na podstawie art. 50 ust. 1 i 2 ustawy nowelizującej, analogicznie jak w odniesieniu do postanowień wydanych w trybie art. 420 k.p.k., przysługuje zażalenie na zasadach ogólnych - na mocy art. 420 § 4 k.p.k. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 4/14, OSNKW 2014/6/45; L. Paprzycki (red.), J. Grajewski, S. Steinborn, Kodeksu postępowania karnego. Komentarz do art. 420 k.p.k., LEX 2015).

Nie ulega również wątpliwości, że zażalenie na takie postanowienie podlega rozpoznaniu, także co do właściwości i składu sądu, według zasad określonych w Kodeksie postępowania karnego a nie Kodeksie karnym wykonawczym.

W myśl zatem dyspozycji art. 30 k.p.k. - w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej - sąd pierwszej instancji powinien w przedmiocie wniosku złożonego w omawianym tu trybie orzekać jednoosobowo, zaś sąd odwoławczy w składzie trzech sędziów, jako że ustawa w tej sytuacji "nie stanowi inaczej" w rozumieniu art. 30 § 2 k.p.k.

W rezultacie, trafne jest stanowisko skarżącego Rzecznika Praw Obywatelskich, że zażalenie obrońcy skazanego rozpoznane zostało przez sąd nienależycie obsadzony. Nienależyta obsada sądu zaliczona zaś została przez ustawodawcę do grupy tzw. bezwzględnych powodów odwoławczych (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), których stwierdzenie obliguje sąd (zarówno sąd odwoławczy, jak i sąd kasacyjny) do uchylenia zaskarżonego orzeczenia bez badania wpływu tego uchybienia na treść zaskarżonego orzeczenia.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy uwzględnił kasację Rzecznika Praw Obywatelskich i uchylił postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 12 maja 2014 r., a sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W postępowaniu ponownym rzeczą tego Sądu będzie rozpoznanie zażalenia w składzie właściwym według przepisów obecnie obowiązujących oraz uwzględnienie poglądów wyrażanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego, co do charakteru instytucji unormowanej w art. 50 ust. 1 i 2 ustawy nowelizującej i

przesłanek niezbędnych do jej zastosowania (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 3/14, OSNKW 2014/6/44; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 października 2014 r., V KK 192/14, LEX nr 1537281; z dnia 4 marca 2015r., III KK 362/14, LEX nr 1650294; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2015 r., IV KK 393/14, LEX nr 1665600).

Z tych wszystkich względów orzeczono, jak na wstępie.

kc